

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolalaisen ja karjalalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 9 • Perjantaina 5. maaliskuuta 2004

55. VUOSIKERTA

Irtonumerohinta 1 €

**LAATUA
EDULLISUUTTA
AMMATTILAISelta**

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/
kivi-istutustyöt
- Sormuksien
valmistus
- Ja nyt myös
lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

Heinätiöissä kesälä1943. Käymässä oli Pekka-sedän perhe. Vas. Sedän perheen tytär Airi, Mari-täti, sylissään Eira, minä itse, Antti-isä, tädin pojat Lauri ja Rauno, veljeni Aarne harava-koneen päällä ja äitini Katri.

Jatkosota ja kotiinpaluu

Kuten edellisessä jutussani mainitsin, me asuimme syksystä 1940 kevääseen, kesään ja aina vuoden 1942 kevääseen Suolahdessa. Kesällä 1941 puhalsivatkin taas jo uudet., myrskyisät tuulet. Jatkosota oli alkanut ja isä joutunut jälleen sotapolulle. Hänen ase-lajinsa oli ilmatorjunta ja hyökkäysvaiheen jälkeen hän joutui Karhumäkeen Itä-Karjalaan.

Kurkijoki vallattiin takaisin syksyllä 1941. Isä oli kuitenkin sitä mieltä, ettei meidän kannattanut talvea vasten lähteä kotiin. Siellähän ei ollut mitään. Edes asuinrakennus ei ollut kunnossa vaan sen purkamistoimet oli aloitettu.

Niinpä asuimmekin vielä talven 1941 - 42 Suolahdessa, mutta ei se helppoa ollut sielläkään. Kesä meni miten kuten, minulla oli aikaa käydä tuttujen kaverien kanssa uimassa ja osallistua muihinkin harrastuksiin. Veljeni Aarne pääsi kesällä osuusliike Kesimaan paikallisen myymälän asiapojaksi.

Ruokatilanne kävi syksyn ja talven mittaan aina vain huonommaksi. Elintarvikkeiden korttiannokset olivat varsin niukat. Tilannetta hieman helpotti se, että Aarne sai silloin tällöin työpaikaltaan vähän elintarvikkeita "tiskin alta".

Äiti kävi silloin tällöin hamstrausreissulla Konginkankaalla missä entisellä naapurillamme mylläri Pekka Torvisella oli mylly. Sieltä irtosi aina muutama jauhokilo, ja joskus jopa voipala, kassiin. Tuuriakin oli, koska ei äiti linja - autoissa tehdyissä ratsioissa koskaan jäänyt kiinni mustan pörssin ostoksistaan.

Silti ei talvi ollut helppo, lukemattomina aamuöinä, pakkasta saattoi olla 20 astetta, lähdin jo kello kuusi jonottamaan paikallisen Itikan teurastamon myymälän eteen odottaen sitä, että aamulla saisi jotakin kortittomia eineksiä. Kauppa avattiin siihen aikaan kello 8 aamulla. Pari tuntia jonnossa, kovassa pakkasessa pari kertaa viikossa, kasvatti pojan luonnetta ja nosti kunniotusta jokapäiväistä leipää kohtaan. Sen talven aikana söin paljon kaurapuuroa, si-

nänsä ihan hyvää ruokaa , mutta sen jälkeen ei kaurapuuro ole minulle oikein maistunut. Muut ostamani einekset tuli aina syöttyä, mutta sattui joskus jotakin kalapalttua, joka oli maultaan niin kamalaa, että se jäi nälkäiseltäkin syömättä.

Keväällä Karjalaan

Kun kevät koitti vuonna 1942 niin isä pääsi muuttomalle ja niin pakkasimme varsin vähäisen omaisuutemme ja muutimme takaisin kotimme Kurkijoelle. Kotimme rakennukset olivat pystyssä, mutta asuinrakennuksen uuneista osa rikottu. Toisen tuvan leivinuuni ja hella olivat sikäli kunnossa, että ne saatiin toimimaan.

Siitähän se alkoi jälleen uusi elämä. Keväällä löytyi pellosta perunamaalta syötäviä perunoita. Talvella oli ollut paljon lunta eikä kovia pakkasia, niin vaoista löytyi ihan syömäkelpoista perunaa. Mahdollisimman pian hankittiin sikapossu, lammmas, lehmä ja hevonen, nimeltään Kapu. Se oli iäkäs ruuna mutta ihan kelpo työhevonen.. Viljaa ja jauhtoa saatiin jostakin, kai kansanhuolto oli sen järjestänyt, en enää muista.

Kotiin olimme saapuneet huhtikuun lopulla. Paikallisten viranomaisten avulla saatiin kevätkylvöille traktori ja siemenviljaa. Näin saatiin osa pelloista kylvettyä.

En muista, olisiko apulantaa saatu, mutta syksyllä saatiin kylvöistä kelpo sato.

Pian meille ostettiin ensimmäinen lehmä. Siitä ei kuitenkaan ollut pitkäaikaista iloa. Länsi-suomalaista rotua oleva ruskea lehmä sairastui pian punatautiin ja kuoli parin päivän kuluttua. Se oli raskas takaisku mutta minkäs sille mahtoi. Me veljeni Aarnen kanssa kaivoimme hiekkamaahan lehmän mentävän haudan ja vedätimme hevosella lehmän raadon siihen. Äiti itki, eikä ihmekään.

Sitä en tiedä, mistä rahaa saatiin, paitsi tietenkin äidin sotakuukauspalkasta. Sen suuruutta nykyrahaan en osaa verrata. Kuitenkin melko pian ostettiin pari uutta lehmää ja ne säilyivät jo hengissä. Näin

oli maidon ja voin saanti turvattu.

Kesällä tehtiin heinää, mitä pellot lykkäsivät "kylki väärellään". Metsästä hakattiin polttopuuta talven varalle ja antoipa valtiovalta velvoitteita hakata polttopuuta jopa yleiseen kulutukseen. Hakkaajina olimme me veljekset, 13 ja 15 vuotta. Urakat tulivat kuitenkin täytetyiksi. Moittimääriä en muista, mutta silorunkoista koivua pinoihin hakattiin.

Talvi 1942 -43 oli jo helppomp. Kesällä oli saatu varastoon ruokaa eläimille ja syksyn sadosta viljaa sekä ihmisille että eläimille. Vaikka luovutusvelvollisuuksia oli, niin niiden kanssa pärjäsi eikä pulaan jouduttu. Tosin syksyn työt olivat raskaita. Firskassin kymppiaura painoi suunnottomasti keskenkasvuisten poikien käsissä eikä aina ollut edes itku kaukana kun voimat eivät riittäneet. Työt tulivat kuitenkin tehdyiksi. Meillä oli itsellä yksi hevonen, em. Kapu, mutta isä oli ostanut naapurimme Pekka Torvisen kanssa yhteisen hevosen.

Koska Torvisillakin oli oma hevonen, niin saimme yhteisen hevosen avulla hevosparin silloin kun tarve sitä vaati. Hyvää naapurihenkeä edusti se, ettei yhteisen hevosen tunteja

laskettu. Kumpikin käytti sitä kun tarve vaati ja sillä siisti.

Tukkitöitä keväällä

Isä oli, kenties kaukaa viisaasti, myynyt metsästämme tukkeja syksyllä 1943. Niiden kaadon ja ajon meidän pellolemme Soskuanjoen rantaan oli ottanut urakakseen naapurikylän Luhovaaran mies Juho Mustonen. Hän oli sen verran ikämies, ettei enää ollut sotahommissa. Urakka tuli tehtyä ajoissa ja sivutuotteena tuli tietenkin myös propsia, joka myös ajettiin jokirantaan.

Me veljeni Aarnen kanssa otimme keväällä työurakat, vieritimme tukkeja jokeen ja kuorimme paperipuut. Toisissa samalla puulaanilla oli myös sotavankeja Räihävaaran sotavankileiriltä. Keskustelu vankien kanssa kävi verkkaisesti, koska oli vaikeuksia kuullun ymmärtämisessä. Ei koskaan kuitenkaan riitakaan tullut, vaan vallitsi rauhallinen rinnakkaiselo. Meillä kotona ei sotavankityövoimaa käytetty.

Viimeinen kesä

Talvi 1943 - 44 meni jo vaikiintuneita uomia. Eläinten määrää oli hieman lisääntynyt eikä rehuista ollut puutetta. Sama koski myös meidän ihmisten ruokaa. Omasta takaa

Sisäsiyuilla TÄNÄÄN

**Sota tuntui
olevan kaukana, sivulla 4**

Sisko hyvä, sivulla 5

**Mielipiteitä, vastineita
kantoja, sivulla..... 6**

**Karjala ennen
historiaa, sivulla..... 7**

Vonkale, sivulla 7

saatiin se, mitä välttämättä tarvittiin ja taisipa joskus joku voi - tai lihakilo mennä jopa mustaan pörssiin. Sitä ei silloin pidetty juurikaan lain rikkomisena vaan lähimmäisten auttamisena.

Vielä kevät 1944 oli toivoa täynnä. Olihan edellisenä kesänä Kurkijoelta saatu niin suuri sato, että se oikeutti valtion palkintoon koko maa huomioiden peltopinta-alaan nähden viljan luovutusvelvollisuuden täyttämisessä.

Kylvöt tehtiin ja rakennuksia oli korjattu, uusia rakennettu ja elämä näytti olevan mallillaan. Kesä toi kuitenkin muutoksen, vihollinen aloitti kesällä rajun hyökkäyksen ja Suomen joukot joutuivat perääntymään Itä-Karjalasta ja myös Karjalan kannaksella tilanne oli tukala.

Tuon kesän järkyttävä muisto on Elisenvaaran pommitus 20. kesäkuuta. Kirkkaana päivänä ilmaantui valtavasti jyristen kolme pommituskonelaivuetta Elisenvaaran ylle. Ne tulivat meitä katsoen oikealta, siis kaakosta, kurvasivat Elisenvaaran päälle ja poistuivat meiltä katsoen vasemmalta. Kun ensimmäinen laivue oli poistumassa, oli toinen laivue Elisenvaaran päällä ja kolmas laivue tulossa. Jyrinä oli valtava.

Pommituksessa kuoli Räisälän evakkojunan siviileitä noin sata, lisäksi muutamia sotilaita sekä kurkijokelaisia. Haa-

voittuneita oli moninkertainen määrä..

Kesällä meillä kotona oli tehty se, mikä oli mahdollista, mutta syksy ei näyttänyt hyvältä. Viljat kasvoivat hyvin ja niitä yritettiin korjata. Veljeni Aarne oli joutunut jo keväällä Kurkijoelle IS-joukkoihin, joten kotona olimme kahden äitini kanssa. Sirpeillä leikkasimme ruista ja hevosvetoisella niitrokonella ajoimme vehnää ja laitoimme seipaille. Sinne jäivät vehnäseipäät, mutta kaksi ahosta ruista ehdimme riihessä puida ennen evakkoon lähtöämme. Niinpä meillä oli lähtiessämme sekä ruisjauhhoa että ruista kärryissä matkaeväksemme.

Lisäksi eväänä oli sekä paistettua että suolattua sianlihaa. Veljeni Aarne pääsi sen verran käymään kotona, että ehdimme teurastaa, tosin vielä keskenkasvuisen sian. Siitä äiti paistoi uunissa lihaa ja loppu suolattiin.

Jälleen laitettiin lehmät matkaan, nyt saatiin korva-merkit, taltalla lyötiin lankunpalaa vasten reikä lehmien korvaan ja hohtimilla puristettiin merkki siihen.

Eikä kukaan syttännyt eläinräkkäyksestä eikä lapsityövoiman käytöstä, puhumattakaan siitä, että olisi tarjottu edes minimipalkkaa.

Vähät tavarat ja huonekalut vietiin jälleen autotien varteen Maasiltaan. Eikä niitä sen koommin nähty. Meidän kohdalla on erikoista se, että vain separaattori löytyi sekä talvi-että jatkosodan jälkeen. Muut kaikki tavarat katosivat.

Näin oli elämäntilanne kotikarjalassa ohi. Lähdimme äitini kanssa uudelle evakkotielle 19. syyskuuta 1944. Isä oli vielä sotahommissa ja veljeni Aarne IS- joukoissa. Meillä oli äitini kanssa siis kaksi hevosta ja kärryt täynnä tavaraa kun suunnistimme uudelle evakko- taipaleelle.

Kiirettä ei ollut, eihän meitä kukaan missään odottanut ja niinpä matkasimme hevosinemme ja kuorinemme kaksi viikkoa halki kauneimman Suomen mutta ei silloin mieliala juurikaan sallinut kauneiden maisemien ihailua. Ajoimme hevosillamme lähelle Piekämäkeä, missä isän veli Pekka asui perheineen ja toimi py-säkinhoitajana.

Arvi Heinonen.

Elisenvaaran Pölkkyamaja pommituksen uhrina talvisodan aikaan. Kuva kirjasta: Muistojemme Kurkijoki.

5.3.2004

Onko meillä oikeus tietää?

Tavallisen ihmisen on vaikea kuvitella mitä liikkuu Anneli Jäätteenmäen ja Martti Mannisen mielessä käräjäoikeuden istuntosalissa tv- kameroiden kuvatessa jokaisen otsanrypistyksenkin.

Tavallisen ihmisen on myös jokseenkin vaikea ymmärtää mistä nyt oikeasti oikeutta käydään - onko joku oikeasti rikkonut Suomen lakia vai onko kysymyksessä vain poliittinen draama, voimakkaiden persoonien yhteensopimattomuus samaan eduskuntatuloon.

Paljon enemmän kuin tästä oikeudenkäynnistä ja sen antamista vaikutteista, pitäisi mielestäni keskustella siitä mitä meidän edustajamme lupaavat maailmalla meidän tietämättämme. Vai tiesimmekö me että olemme Amerikan kanssa Irakin vastaisessa koalitiossa? Mitä jos Irak olisi julistanut so-

dan kaikkia koalitiossa olevia maita vastaan? En minä tiedä vaikka koalitioon liittymisellä olisikin ollut Suomen ylimpien siunaus, tiedän vain sen etten tiennyt sitä. En tiedä oliisko sodanjulistus ollut mahdollinen tai mitä se olisi merkinnyt. Tiedän vain, että jälkeenkänpäin, pelkkä mahdollisuuskin on pelottava.

Demokratia toimii niin, että me tavalliset ihmiset valitsemme edustajamme maamme hallintoon, ja nykyisin myös EU:n hallintoon. Jälleen kerran kristallisoituu se, miten tärkeää on äänestää. Ja miten tärkeää on äänestää rauhan puolesta.

Sitä, mikä takaisin kansalaisille oikean tiedon saannin, ei ole ratkaistu vielä demokratiankaan aseina. Syyn näemme televisioidussa oikeudenkäynnissä: Totuutta on aina niin monenlaista.

Maire Soiluva

Hartaus sunnuntaiksi 7.3.
2. paastonajan sunnuntai

**Jeesukselle
kelpasivat
kaikki**

Jeesuksen ajan juutalaiset olivat tarkkoja siitä kenen kanssa seurustelivat. Välteltäviä ihmisiä olivat muun muassa naapurikansojen jäsenet, roomalaiset miehittäjät ja huonoa elämää elävät naiset. Kunnan juutalainen saastui, jos hän oli tekemisissä väärin ihmisten kanssa. Se taas tiesi vaivalloista puhdistautumista ja elämän rajoituksia josikin aikaa.

Jeesuksen ajan juutalaisten välttelevä asennoituminen tuntuu aluksi oudolta, mutta Nyky-Suomesta löytyy paljon samaa. Kunnollinen, maineestaan huolehtiva suomalainen ei veljele romaanien, epämääräisten ulkomaalaisten tai syrjäytyneiden suomalaisten kuten työttömien, irtisanottujen ja juoppojen kanssa. Heitä varotaan ihan kuin syrjäytyminen eli häviäjien joukkoon joutuminen olisi tarttuva tauti.

Evankeliumien kirjoittajien mukaan Jeesus ei ollut turhan tarkka henkilö. Hän seurusteli huoletta muiden karttelemien ihmisten kanssa. Jeesukselle kaikki ihmiset olivat samanarvoisia, mutta kyllä hänkin tunsu juutalaiset käytännöt.

Kerran Jeesuksen luo tuli naapurikansan nainen, jonka lapsi oli sairas. Ensin Jeesus ei piittaa naisesta lainkaan, mutta kun tämä sitkeästi pyytelee apua tyttärelleen, hän osoittaa naiselle paikan. "Ei pidä antaa lasten leipää koiranpenikoille." Naisen vastaus on älykäs: "Ei pidäkään, mutta saavathan koiratkin syödä isäntänsä pöydältä putoilevia paloja."

Silloin Jeesus vakuuttuu naisesta ja hänen uskostaan. "Suuri on uskosi. Tapahtukoon niin kuin tahdot." Tällä kertaa naisen sitkeys ja luja luottamus Jeesuksen parantajaan kykyyn tuottivat tulosta. Onneksi raamatussa on sel-laisiakin parantumiskertomuksia, joissa avun saaja ei ole uskossaan esikuvallinen, vaan muistuttaa ihan tavallista perussuomalaista.

Sirkku Nyström

Kuolleita

Rakkaamme
rakennusmestari

**Olavi
SOIKKELI**

s. 15.12. 1924 Kurkijoki
k. 13.2.2004 Suonenjoki

Ikävöiden
Leena
Tuula ja Juhani
Ville
Maija-Liisa -sisar perheineen

Jumala on rakkaus.

Siunaus toimitettu 28.2. 2004 läheisten läsnäollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Kokouksia

KUTSU VARSINAISEEN OSUUSKUNNAN KOKOUKSEEN

Mellilän Seudun Osuuspankin jäsenet kutsutaan osuuspankin varsinaiseen osuuskunnan kokoukseen, joka pidetään tiistaina 16.03.2004 alkaen klo 18 Mellilän Seudun Osuuspankin toimitalossa, osoitteessa Sahantie 2, Mellilä.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 12. §:ssä varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle määrättyt asiat.

Tilinpäätöstä koskevat asiakirjat ovat jäsenten nähtävinä pankin konttorissa.

Jokaisella jäsenellä on oikeus osallistua osuuskunnan kokoukseen.

TERVETULOA

Mellilässä maaliskuun 02. päivänä 2004

**MELLILÄN SEUDUN
OSUUSPANKKI**
Hallitus

Tapahtumakalenteri

Karjalan Liiton ja sen jäsenseurojen tilaisuuksia vuonna 2004

Tilaisuudet Karjalatalolla Helsingissä ellei toisin mainittu.
Karjalan Liitto ry, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki, puh. 09 – 7288 170

Maaliskuu

13.-14.3. Sukututkimus ja sukuseuratoiminta internetissä -kurssi

13.-14.3. Hengelliset päivät, Turku

14.3. Toiminnasuunnittelutilaisuus, Satakunta

18.3. Pitäjäesittely, aiheena Laatokka

20.3. Karjalaisuus elää - runot ja kuvat kertovat, järj. Uudenmaan Karj.seur.piiri

20.-21.3. Pitäjäyhäteisöjen seminaari -risteily

22.3. Kaurakiisseliä ja muita karjalaisia ruokia -ruokakurssi, Hämeenlinna, järj. Karj.seur. Etelä-Hämeen piiri

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Mikä hivenaine on tarpeen kilpirauhasen normaalissa toiminnassa?
2. Mikä vanha rohto- ja maustekasvi on eräs pahimpia allergian aiheuttajia?
3. Mihin kaupunkiin pääosa Säämingin kunnasta liitettiin vuonna 1973?
4. Kuka on Irlannin suojeluspyhimys?
5. Mitä nimitystä Etelä-Pohjanmaan lounais-osasta käytetään?
6. Millä Suomessa elävällä suurella perhosella on mustat, valkoreunaiset siivet?
7. Mikä on tutkimuksen mukaan Suomen toiseksi luetuin lehti?
8. Kuka tunnettu näyttelijä muistetaan mm. elokuvasta Juurakon Hulda?
9. Mikä kanava yhdistää Vesijärven ja Päijänteeseen?
10. Mikä pieni lintujärvi näytteli tärkeää osaa Vihreän liikkeen synnys-sä?

**Lahjaksi: KURKIJOKI-KIRJAT,
-VIIRIT JA -VAAKUNAT!**

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Maire Soiluva
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Konttori: Vesikoskenkatu 13 As 21, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)

Etusivu **60** centtiä/mm

Muut sivut **45** centtiä/mm

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa.

Lehti ilmestyy perjantaisin, mutta vuoden aikana on joitakin kaksoisnumeroita juhlapyhien aikoihin.
Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:
vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

E-mail:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

TILAA

50 VUOTTA SITTEN...

N:o 9. – Lauantaina maaliskuun 6. p:nä 1954

Viikon säkeet

Kalevalanpäivä alkoi viikon kauniisti, moni koulu, kerho, seura juhlat pystyiyn pisti.

Suksen luiston laskiaisna esti takkukeli, sorkkarokka vanhaan malliin alas vilahteli.

Nyt on kauppain hyllyillä jo kahvi monta sorttia... Tuskin kenkään ikävöpi yleisostokorttia?

Kaikkea on ylin kyllin: lunta, kofvii, riisiä, sekä vaalivalistusta vaikka millä viisii!

Tehdään lumeen tunteita, mennään uurnain luokse, makailevan mirrin suuhun eipä hiiri juokse.

Kulttuuri- tuo rahastomme korret kekoon kantoi. Tieteen, taiteen "tekijöille" apurahat antoi.

Ulkomailla lennätettiin: nyt on uusi muoti — Jos ei olla mieltä myöten, kohta lentää luoti.

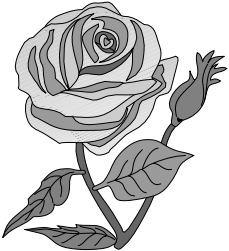
Maanantaita Sudanissa sota-ajaks' luultiin, USA:n edustajainhuonees' pauketta myös kuultiin.

Niin ne heilau, heillä kun on verenkäynti kuuma. Päivä paistaa, mielet sekaa politiikan huumaa.

Hetastilina.

NIMIPÄIVÄT

- 5. pe Laila, leila
- 6. la Tarmo
- 7. su Tarja, Taru
- 8. ma Vilppu
- Kansainvälinen naistenpäivä
- 9. ti Auvo
- 10 ke Aurora, Aura, Auri
- 11 to Kalervo

HIITOLAISET RY

50-VUOTISJUHLA

sunnuntaina 14.3.2004 kello 13:00
Karjalatalon Juhlasali, osoite Käpylänkuja 1, Helsinki.

Juhlapuhujana Karjalan Liiton vt. toiminnanjohtaja Hannu Kilpeläinen.

Tilaisuuden yhteydessä voimme tutustua Jouni Veijalaisen Hiitola -kokoelmaan. Kokoelma on esillä juhlasalissa kello 12:00 alkaen.

Nähtävänä on mm. kirjeitä ja kortteja, joissa on Hiitolan postileima, Hiitola -aiheisia postikortteja, Hiitolaisten liikkeiden kuoria, pakettikortteja.

Olet sydämellisesti tervetullut!

Hiitolaiset ry johtokunta

Ken tietää?

Kuvat Kurkijokimuseon kokoelmat.

Elisenvaaran veturitalleilla ollaan ja kesäpäivä näyttää aurinkoiselta. Milöin kuva lienee otettu ja millä porukalla? Tiedot kuvasta pyydetään osoitteeseen Kurkijokimuseo, Kojonperäntie 446, 32260 Kojonperä tai puhelimitse 050-4036050 Ulla Clerc tai sähköpostilla ulla_clerc@hotmail.com.

Viikon 8 kuvasta tuli runsaasti tietoja, kiitos tietäjille! Kyseessä on Elisenvaaran ratapihalle vuonna 1938 laitettujen valonheitintornien pystytys. Kuvissa näkyvä pienempi rakennelma on aputorni. Valonheitintornin päähän oli kiinnitetty aputornin kautta kulkeva vaijeri, jonka toinen pää oli kiinni vetokoneena toimineessa veturissa. Torneja oli kaksi, toinen ratapihan eteläosassa ja toinen sen keskivaiheilla. Tornit pystytettiin, kun ratapiha- aluetta laajennettiin Lappeenrannanradan valmistumisen myötä.

Muistettavaa

– Kurkijoen Marttayhdistyksen kevätretki Helsinkiin (eduskuntatalo, uusi Ikea) la 3.4. Sitovat ilm. 20.3. menn. Arjalle (040-700 8957).

– Hiitolan Pitäjaseuran pilkkimestarit ratkotaan la. 13.3. Kilpailu alkaa klo 10. Sarjat: miehet ja naiset. Ei osanottomaksua. Ajo ohje: Tampere-Pori tieltä (N:o 11) Putajan Seolta n.300 m Suodenniemen suuntaan josta oikealle, Ylikosken tietä n. 1,8 km Putajan rantasaunalle. (opasteet) Lisätietoja, Ville puh. 0400 192801 Muutkin kuin seuran jäsenet ovat tervetulleita.

– Hiitolan Pitäjaseura järjestää piirakoiden valmistamisen opetusta ke 17.3. klo 17 Herralahden koululla, Kuninkaanhaanaukio 4 (uimahallin vieressä) Tilaisuus tarkoitettu erikoisesti aloitteleville, myös miehet ovat tervetulleita. Seuran "piirakkamestarit" toimivat opettajina. Lisätietoja Airi 5381141 tai Sinikka 6378501 Tervetuloa mukaan kaikki asiasta kiinnostuneet. Osanottomaksu 2 euroa

– SUKUTUTKIMUSPIIRI Hiitolais-kurkijokelainen sukututkimuspiiri kokoontuu torstaina 18.3.2004 Karjalatalon Wärtsiläsalissa klo 18. Osoite: Helsinki Käpylänkuja 1. Kuukauden sukunimi: Ijäs. Vaihdamme sukututkimustietoja jo klo 15 lähtien. Tervetulleita ovat kaikki hiitolaisia tai kurkijokelaisia sukuja tutkivat. Sukututkimuspiiriin sähköpostiosoite: sukututkimuspiiri @ nic.fi, kotisivu: www.hiitola.fi/public_html/piiri/

– Vampulan Karjalaisten tupailta sunnuntaina 7.3. alkaen klo 19 Anja ja Seppo Merisellä, Harjuntaustantie 311. Tervetuloa.

– Elisenvaaran Martat kokoontuvat keskiviikkona 10.3 klo 12 Airilila. Yhteislähtö klo 11.45 Kalevalan kadulta.

Runopalsta

Ihmistä etsimässä

-Tunnet ihmisen vasta kun olet syönyt hänen kanssaan
tyminnyrillisen suolaa,
sanottiin ennen.

Nyt,
kun ruoka on suolatonta,
kannattaa etsiä elämän pöydästä
muuta mausteita:
Tunteita, tapahtumia, kohtaamisia,
paikkoja,
kirkko, konsertti, hautausmaa...

Toisen kanssa voi rakastaa ja tulla rakastetuksi,
ajatella samoin ja olla erilainen,
riidellä ja pyytää anteeksi,
kärsiä melusta ja kuunnella hiljaisuutta.

Oletteko yhdessä, sinä ja hän,
nauraneet vahingolle ja itkeneet ilosta,
eksyneet metsään
ja kastuneet sateessa,

laskeneet verkon ja nostaneet sen?

Onko tärkeämpää tehdä työtä kuin nauttia levosta,
tarjota olkapää kuin nojata siihen,
etsiä ihmistä vai löytää Jumala?

Sitten joskus hakiessasi jääkaapista (jos vielä olet hengissä)
suolaista iltapalaa,
alat hämäästi ymmärtää että kukaan ei voi omistaa toista.

Etsiessäsi olet kuitenkin voinut tutustua yhteen ihmiseen, itseesi.

Eero Toiviaisen kirjasta
Suomalainen mies ja muita runoja

Työpöydällä

Minut savipalasen nostit
Sinä Mestari työsialle.
Katsoit päälleni kvasti miettien
mitä tehdä veivattavalle.

Tuo savi on tummaa ja karkeaa
sen kokoomus tunkiomaasta.
Vaan valmistan siitä sellaisen
jota karkeuskaan ei kaada.

Käsi Mestarin sotkee savea
usein tunnen sen tuskaisesti.
Kuule lapseni, pienene, vähene
kuuluu kuiskaus rakkahasti.

Herra millon tarpeeksi pieni oon,
milloin käyt minut valamaan.
Lapsi, lattia-astia olla saat
kuiskaa Herra niin armahtavasti.

Kiitos Mestari, astia tällainen
saa kokea tuskan ja vaivan
siksi voimia sinulta pyytelen
että jaksaisin perille taivaan

Rauha Torikka,
os. Poutanen,
Räihänvaara, Kurkijoki.

Juhana Poutasen perhettä 1914.

Illanrauhaa

Istun rannalla mä rakkaan Laatokan.
iltarusko kultaa lännen taivahan.
Laskee auriinko jo tuonne järven taa,
koko maiseman se purppurahan saa.

Kotiranta rakas, kauniin Karjalan,
tänne vuosi vuoden jälkeen palajan.
Kukkii pellonpienitaret
tutut mäenkumpareet,
illan rauhaan ovat kaikki vaipuneet.

Usein mietin miksi silloin kävi näin?
Omaa kotirantaa ikävöimään jäin,
koskaan unohdu se mielestäni ei,
vaikka kohtaloni kauas minut vei.

Sisimmässäni mä vielä omistan
kotitanhuvat nuo kauniin Karjalan.
Minun omani ne ovat ainiaan
unohtaa en niitä saata milloinkaan.

Lintuin laulu täyttää kotikoivikon
tämä iltahetki unohtumaton on.
Mieli palaa entiseen
lapsuusaikaan armaaseen,
tällällä onnellinen kerran olla sain.

Terttu Ketola

**Laikkalanlahti Kurkijoella 2002, istumas-
sa rannalla siskoni Airi Vihavainen.**

Marjatta Auvinen muistelee, osa III

Takaisin Mikrilään

Elettiin vuotta 1941, toista vuotta evakossa. Kesällä alkoi rajalla taas tapahtua. Sota sai uutta luonnetta. Karjala valittiin takaisin. Äiti kävi Mikrilässä katsomassa, missä kunnossa Rauhala-koti on. Rakennukset olivat ehjät mutta siivottomassa tilassa. Onneksi kaivo oli käyttökelpoinen. Omenapuut olivat paleltuneet mutta marjapensaat säilyneet. Navetassa oli jonkinlainen korjaamo ja tuvassa oli asuttu.

Tuvan seinät oli juuri ennen sotaa päällystetty pahvilla ja maalattu, samoin kamari oli tapetoitu uudelleen. Seinätapetit ja -pahvit olivat nyt pois, käytetty kai polttoaineena. Naapurimme Julkuset menivät meille talveksi asumaan; heidän talonsa oli "asuttu" korjattavaan kuntoon.

Meillä oli lehmä, joka oli jouduttu jättämään Parikkalaan hoidettavaksi. Se poiki heti evakkomatkan alussa eikä olisi selviytynyt matkasta. Hoitaja sai vasikan ja lehmän tuoton hoitopalkkiona. En muista, mitä muille eläimille tapahtui. Lehmä vietiin kotiin Rauhalaan jo syksyllä 1941. Julkuset hoitivat lehmää sen talven. Lehmällekin kotiin pääsy oli ilon paikka. Päästyään oman metsän puolelle se tunnisti paikan ja jatkoi matkaa juosten pihaan tutun navetan oven taakse.

Talvi taittui ja tultiin kevääseen 1942. Koitti kotiin palamisen aika. Tavarat lastattiin junaan ja lähdettiin kohti Elisenvaaraa. Sieltä vaunu työnnettiin veturilla meidän ylikäyttävän kohdalle, ja tavarat purettiin vaunusta pois. Arvo-setä ajoi veturin takaisin asemalle. Minä pääsin kyytiin, ja vauhti tuntui hurjalta. Alamäkeä oli asemalle saakka.

Entiseen elämänrytmiin

Oli ihanaa juosta taas omalla pihalla ja pelloilla. Sinivuokot kukkivat metsissä ja rentukat ojissa. Sinivuokkoja pöimiekseni eräs paikka syöpy mieleeni lähtemättömästi: vanha lato ja kaunis riippakoiu. Sinivuokkoja kasvoi suuret määrät. Puron solina li-

Terttu-täti kasvimaallaan Mikrilän Rauhalassa.

säsi tunnelmaa. Kuulin siellä kerran kaunisäänistä naisen laulua. On hetkiä, jotka eivät koskaan unohdu.

Koko Karjalan välle alkoi uuttera työ. Oli kova halu tulla takaisin peltoja kunnostamaan ja hankkimaan karjaa. Valtio oli ostanut nautoja ja hevosia muualta Suomesta. Niitä myytiin kotiin palanneille siirtolaisille. Meillekin ostettiin kaksi lehmää ja hevonen. Vähitellen päästiin melkein entiseen elämärytmiin.

Vanhhat tutut naapurit saivat asiansa kuntoon. Nekin, joiden talot olivat tuhoutuneet, löysivät itselleen väliaikaisen asunnon. Entiset leikkiverit löytyivät kylältä. Kaikki eivät kuitenkaan palanneet. Pappa ja Terttu-täti kävivät auttamassa, ja myös naapuriapua saatiin ja annettiin.

Pihalla oli kaikenlaista sotaromua. Teltojen pohja oli kavi vettu ja valmiiksi laudoitettu. Pellon reunasta löytyi venäläisten lääkintälaukkuja ja käsikranaatteja. Isän kanssa haettiin ne sieltä, ja sotilaat veivät ne pois. Monenlaista tutkittavaa oli. Onneksi ei sattunut vahinkoja.

Venäläiset olivat haudanneet uudestaan ne lentäjät, joiden haudoista kerroin talvisodan ajalta. Jokainen vainaja oli nyt omassa haudassaan, ja venäläisen tavan mukaan haudat oli aidattu. Tätä kohtaa ohittaessani pelkäsin, varsinkin pimeällä, ja pojat pelottelivat.

Kansakoulu jäi Jyväskylässä kolmea viikkoa vaille, mutta sieltä ei suostuttu antamaan päästötodistusta. Loppuajan kävin naapurikylän Räihävaaran koulussa, jonne oli matkaa noin 7 km. Omassa kylässä ei silloin ollut koulua. Onneksi meillä oli polkupyörä, jolla saatoin kulkea. Tässä äidin kotikylän koulussa oli vielä sama opettaja, joka oli ollut siellä jo äidin käydessä samaa koulua. Ei se Jyväskylän todistus miksiäkään muuttunut.

Kylän keskellä oli talo, jonka venäläiset olivat rakentaneet välirohan aikana. Siihen majoitettiin sotavankeja, joita sai avuksi talojen töihin. Meillä oli Ivan-niminen vanki, joka oli iloinen ja ahkera. Mummo puhui hyvin venäjää ja isäkin jonkin verran, joten vangin kanssa tultiin hyvin toimeen. Ivan palkitsi hyvän pidon. Ei

tarvinnut käskeä hakemaan vettä, viemään likaämpäriä tai hakemaan puita. Aina huomauttaessaan tällaista tehtävää olevan hän teki ne ilman kehoitusta. Ivan kulki isän apuna kaikissa töissä. Yhdessä he kävivät työpäivän jälkeen saunasakin. Saunan jälkeen molemmat saivat puhtaat vaatteet. Kun kuitenkin kysymyksessä oli sotavanki, isä haki hänet aamulla ja vei illalla takaisin vankileirille. Hän oli tietenkin vastuussa vangista tämän meillä ollessa.

Kesä oli silloinkin kaunis ja hyvä. Kesän työt kotona ja pellolla tehtiin tuvassa järjestyksessä. Murheellisenä viestinä tuli tieto Ossi-enon kaatumisesta. Hän oli kaatunut 5.6.1942. Hänet siunattiin Kurkijoen sankarihautaan. Hautajaiset pidettiin meillä.

Kylän nuoret kokoontuivat pelaamaan palloa, ja muita leikkejä Kohon aholle. Kävimme uimassa Sahalammella Akkaharjussa ja kyläilimme toistemme luona. Vaitin pellolla oli savikuoppa, jossa myös pulikoitiin. Vesi oli kuraista, mutta se ei haitannut. Syyskesällä isä ampui mutakuopalta

sorsia. Minä toimin noutavana koirana ja kahlasin kainaloita myöten vedessä, ammuttuja lintuja hakemassa. Ei kovin miellyttävä tehtävä. Keväällä kylvetty sato korjattiin, kynnettiin pellot, ja valmistauduttiin tulevaan talveen.

Yhteiskouluun

Elisenvaaran yhteiskoulu aloitti toimintansa syksyllä 1942 presidentti Relanderin lesken omistamassa talossa. Aloitin koulun siellä ja asuin papan ja Aune- ja Terttu-täiden luona. En oikein viihtynyt poissa kotoa. Viikonloput sain kuitenkin viettää Rauhalassa.

Talven tultua kävimme hiihtelemässä ja katsomassa poikien hyppäämistä Vaitin mäessä. Hiihtäessäni iltapimeällä kotona rataa pitkin raiteiden välissä päätin koettaa, olisiko radan vieressä parempi luisto. Päästyäni raiteiden ulkopuolelle rata-auto suhahti ohitse. Hengenlähtö oli lähellä. Auto tuli niin äänettömästi, ettei minulla ollut siitä aavistustakaan. Sota-ajan vuoksi kuluneuvot liikkuiivat lähes ilman valoja.

Keväällä 1943 olimme olleet jo vuoden kotona. Suurin toiveini kylvettiin taas uutta satoa varten, ja minä olin innostunut kasvimaan laittoon. Hyvän oppaana toimi Terttu-täti. Hänellä oli myös kasvimaata meidän pellolla. Työtä riitti jokaiselle, ja kaikki tahtoivat luoda paremmat olosuhteet elämiseen. Maatalossa on paljon askareita, joita nuoremmatkin voivat tehdä ja näin auttaa vanhempiaan: hakea lehmää laitumella, ruokkia pikkukarjaa, tehdä puutarhatöitä jne. Työ tuntui mukavalta, mutta joskus sitä oli kasvavalle lapselle liikaakin. Meillä ei tunnettu sellaista sanaa kuin minä en viitsi tai minä en halua.

Meille tuli kesävieraksi Viipurista Lyyli Hirvonen poikansa, noin 2-vuotiaan Pentin kanssa, jonka Ville-isä oli siellä missä muutkin isät silloin olivat. Pentille sattui meillä ikävä tapaturma. Isä oli asettanut tuvassa kunnostettavan olleen niittokoneen terän kahden tuolin selkänöiden päälle. Pentti juoksi päin terää niin, että silmä puhkesi. Vamma hoidettiin Viipurissa sota-

sairaalassa. Lasisilmä piti tilata Saksasta, kun Suomesta ei löytynyt niin ruskeata. Minäkin pääsin katsomaan Lyyliä ja Penttiä Viipuriin. Pikkuserkkuni Mairen kanssa sain tutustua kaupunkiin. Ajoimme mm. raitiovaunulla kierroksen Viipurin ympäri.

Pääsin seurakunnan järjestämälle tyttöleirille. Se järjestettiin Tervun Hovissa, joka sijaitti kauniilla paikalla Laatokan rannalla. Meidät kuljetettiin sinne kuorma-auton lavalla. Aune-täti oli ohjaajana leirillä. Ohjelmaan sisältyi laulua, leikkiä, raamatun tutkiskelua ja nuotioiltoja. Nämä päivät toivat suurta vaihtelua arkiseen elämään.

Syksyllä jatkui koulu. Yhteiskoulu oli muuttanut Elisenvaaran maitokaupan taloon. Terttu-täti vihittiin Väinö Sainion kanssa. Vihkiäiset pidettiin meillä. Sen jälkeen elämä jatkui taas tavalliseen tahtiin. Jouluaaton aattona sairastuin tuhkarokkoon. Myös Pirkko-sisareni ja Raimo-veljeni sairastuivat, mutta pääsivät vähällä. Minulle tuli jälkitautina korvatulehdus, joka kesti kaksi viikkoa. Siihen liittyi kova särky, ja kunto heikkeni. Luulin kuolevani, kun en enää jaksanut kävellä. Koulunkäyntikini loppui tähän. Toivuin kuitenkin melko pian hyvässä kotihoidossa.

Kotona jo kolmatta vuotta

Kevättalvella olin muutama päivä isän kanssa kaatamassa puita metsässä. Ajoimme ne Elisenvaaran sahalle. Tukit sahattiin Arvo-sedän ja Terttu-täiden talojen tarpeiksi. Sahaustaukojen aikana olin purukopissa tekemässä tilaa ja välillä heittämässä rimoja ulos.

Vapaa-aikana hiihdimme ja laskimme mäkeä nuorten kanssa. Oli erikoisen hyvät hankikelit. Isän kanssa kävimme metsästävässä oravia. Kannoin toista asetta, ja yhdessä tähystelimme puista saalista. Saimmekin niin paljon, että niistä tehtiin minulle oravakaulus ja loput myytiin. Kerran Pirkko havaitsi pellolla ketun, jota isä lähti ajamaan. Hän saikin sen. Kettu nimettiin Pirkon ketuksi.

Kevät toi tavanomaiset työt. Pappa kävi meillä kunnostamassa työvälineitä. Hän oli myös ahkera niittäjä. Pirkko ja Raimo kasvoivat hyvää vauhtia syödessään mummon tekemää hyvää ruokaa. Kun mummo hoiti ruoan valmistuksen ja keittiötyöt, äidille jäi enemmän aikaa muiden töiden hoitamiseen.

Asemalla kävimme joskus "junilla" katsomassa matkustajia ja touhua asemalla. Tapa oli vanha, ja sitä harrastettiin jo kauan ennen sotia. Huvitukset olivat vähäisiä, ja kaikki mahdollisuudet täytyi käyttää hyväkseen. Kerran muistan asemalla käyneen viihdytyskiertueen, jota olin kuuntelemassa. Hyvien taiteilijoiden esitykset olivat ainutkertaisia nautintoja. Radio meillä kyllä oli, mutta siitä kuunneltiin vain uutiset. Kun ei ollut sähköä, radion kuuntelemiseen tarvittiin akku ja anodiparisto, ja niitä piti säästää.

Jo kolmatta vuotta oli saatu olla kotona. Kaikki tuntui menevän hyvin, sota tuntui olevan kaukana. Ohi kulkevat sotilasjunat ja lomalla käyvät sotilaat muistuttivat kuitenkin sen edelleen jatkuvan. Kesäkuussa 1944 sotatoimet alkoivat kiihtyä. Kannaksella alkoi suurhyökkäys 9.6 ja sen myötä kaikki muikin sotatoiminta vilkastui.

TN

Arvo Mäkelänkin talo oli rauniona Elisenvaaran asemansuudulla 1942. Taustalla vasemmalla metsässä näkyy aseman lähellä ollut ilmavalvontatorni.

"Musiikki vie miehen mennessään" - lausuma tekee oikeutta kanttori Antti Haatasen kohdalla. Seitsemäntoistavuotias Loimaan Karjalakuoro on Antin ansiosta elinvoimainen tänäänkin, vaikka Antti onkin antanut päävastuun kuoron johtamisesta tyttärelleen Armille jatkaen itse kuoron miesäänten harjoittamista ja tarvittaessa kuoron johtamistakin Armin ollessa estyneenä.

Karjalan laulumailla Sortavalan maalaiskunnassa 2.3. 1944 syntynyt Antti Haatanen on käynyt ammentamassa syvällisiä soitteja useisiin säveltämiinsä teoksiin kotinsa raunioilla.

Antti Haatasen musiikkiopinnot heräsivät varsin myöhäisellä iällä. Auton ratin takaa ammatti muuttui Jyväskylän konservato-

rion käytyään kanttorin pallille, istumatyö kuitenkin jatkui mutta nyt laajemmin henkisellä puolella.

Ensimmäinen työpaikka kanttorin virassa löytyi Laukaan seurakunnan palveluksessa. 1975 Keski-Suomesta muutto Loimaalle antoi työtä Mellilän ja Ypäjän seurakunnissa. Antti huomasi kuitenkin Loimaan seudulta puuttuvan musiikkiliikkeen ja perusti Loimaan Musiikin 1977 palvelemaan soitinvälineiden myyntiä ottaen liikkeen laajentamisen yh-

deydessä siihen myös äänitteiden välityksen. Liike toimii Loimaalle kolmannessa pisteessä, nyt omassa liikehuoneistossa lähellä entistä postia.

Kuoromies henkeen ja vereen

Antti Haatanen on omistautunut kuorotoiminnalle, josta ei olekaan jäänyt vapaa-ajan ongelmia. Pitkä päivätyö tuli tehtyä loimaalaisen Karjala-kuoron johtajana ja perustajana. Karjala-kuorolla on omalla seutukunnallaan lukuisia esiintymis-

matkoja, mutta käyty on laulamassa myös Petroskoissa, Latviassa, Virossa ja Kurkijoellakin kahteen otteeseen. Mieskuoro Loimaan Laulajissa Antit on laulanut koko Loimaalla olon aikansa ja välillä johtanutkin kuoroa.

Nyt Metsämaan seurakunnan kuullessa Kanta-Loimaan seurakuntaan on Antti toiminut sen toisena kanttorina, mutta kun edessä siintää seurakuntien yhdistyminen yhdeksi Loimaan seurakunnaksi, soivat urut kolmen kanttorin voimalla.

Sävellystyöhön on Antti osallistunut mm. säveltämällä Aune Tuomela runokokoelmaan "In Memoriam Elisenvaaran pommitusuhrien muistolle" vaikuttavan teoksen, jonka ensi esitys oli 1994 Elisenvaaran asemapuistoon paljastetulla muistokivellä, siis viisikymmentä vuotta

Petroskoin Inkerikuoro ojentaa Antti Haataselle muistolahjana taulun vierailusta. Antin vierellä Igor Akipov, jonka sovitus Karjalan kunnalla- laulusta on Loimaan Karjalakuoron ohjelmistossa edelleenkin.

Päivänsankari Antti Haatanen on suosittu yhteislaulujen säestäjänäkin.

tuosta tuhoisasta risteyäseman tuhosta, jossa surmansa saaneita oli lähes puoltoistasataa henkeä. Tähän kyseiseen paljastusjuhlaan Antti Haatanen kuljetti Karjala-kuoron ohjaamallaan linja-autolla.

Musikaalisena ja yhteistoimintahengen omaavana miehenä Antti Haatanen on useaan kertaan ollut Kurkijokelaisten pitäjäjuh-

lien ohjelman suorittajana monien erilaisten soittimien ja lauluryhmien kanssa tai yhteislaulujen säestäjänä.

Laaja ystäväpiiri ja Kurkijokelainen yhtyvät onnentoivottajien joukkoon toivoen terveyttä ja pitkää ikää musikaalisten vuosien saatossa.

T.A.

Sodanajan kirjeitä

Karjalassa, 1.9. -41

Sisko hyvä

Terveiseni täältä ja monet kiitokset korteistasi, joita olen jo monta saanut. Suo anteeksi etten ole pitkiin aikoihin mitään kirjoittanut mutta se johtuu siitä etten parhaalla mahdollaan ole ehtinyt. Tahdotto joka Päivä mennä niin tarkkaan ettei illalla enää tahdo kynä käsissä luistaa. Vai on siellä pallon töitä se ei ole kyläkään mikään iloinen sanoma että asetovereita haavoittuu, mutta sota on sotaa ja se vaatii jokaiselta suuria uhrauksia. Toivottavasti voit hyvin että voit antaa apua tarvitseville. Niinkuin jo lienet saanut kuulaa on elämämme taivaalle noussut synkkä varjo- Korkein on nähnyt parhaaksi kutsua pois yhden perheemme jäsenen vihollisen luodin kautta. Toivo on päässyt kotiin, jossa ei sotaa käydä. Hän on saanut ikuisen rauhan. Niin äkkiä kaikki tapahtuu. Ei uskoisi että hän, joka vielä äskensena ja reippaana oli luonamme on nyt siirtynyt pois luotamme. Kaunis on hänen muistonsa meille jälkeen jääneille. Ei kukaan voi suurempaa uhria antaa vapautemme puolesta. Niinkuin tiennet että hän oli koko ajan tulenjohtajana rintamalla nyt hän johtaa tulta meille että mekin suuntaisimme tiemme niin että kerran kohtaisimme Isän luona. En ole ollut tilaisuudessa käymään vielä kotia katso-massa mutta koetan päästä siellä käymään. Kai Toivomme haudataan kotipitäjän kirkkomaahan, sillä onhan se jo vapaa vihollisesta. Varmaan setä ja tati ovat kovasti murtuneita

Vas: Toivo, Helmi ja Antti Veijalainen kotipihalla v.1938, Levonpellolla.

tapauksen johdosta. Jumala heitä tukeeseen suuressa surussa. Sillä sanotaanhan Raamatussakin ettei kenellekään aseteta raskaampaa kuormaa kuin minkä voi kantaa.

Jos lopetan sitten taas tällä kertaa on niin raskasta tämä-

kin kun ajattelee kaikkea tapahtunutta. Hyvää vointia vain sinulle ja Korkeimman siunausta toimillesi. Monin terveisin ja näkemiin

veljesi Eino

Lumilinna

Nykyisin tehdään ihan uskomattoman hienoja jää ja -lumiveistoksia, joita käytetään ihmisten matkailunedistämiseksi. Vaikka luonto tarjoaisikin rakennusaineet ilmaiseksi, ei ne riitä tai kelpaa tarkoitukseen, kustannukset nousevat korkeuksiin, mutta varmasti tulokset ovat sitten kustannustensa arvoiset.

Tässä "märänkelin" aikana heräsi taas lapsuus mieleen ja senaikaiset lumitaiteet. Tavallisin oli tietysti lumilinna. Linnaa täydensivät lumiukot ja lyhdyt. En viellä vanhuudessaanikaan voi unohtaa kansakouluaikoja ja maailman ihanimpia opettajia. Oman, Pukinniemenkoulun opettaja Reino Kokkonen oli itsekkin nuori ja kannusti ulkoiluun oppilaitaan, ollen itsekin usein välitunneillakin näyttämässä mallia. Jokatalviseen "opetusohjelmaan" kuului Lumilinnan teko ja siihen puuhaan osallistuivat kaikki oppilaat opettajan toimesta rakennusmestarina. Työhön täytyi valmistua nopeasti, sillä ei noista "nuoska keleistä" silloin viellä annettu varmoja varoituksia, kuten nyt tieto-taito aikakaudella. Sääennusteet olivat vähän kuin "sammakkomiehellä" havaintojen varassa. Mutta lumilinna oli jokatalvinen "tavaramerkki" koulumme urheilukentän kuivauksessa. Jokavuosi se sai "uudet piirustukset" malliltaan ja tietysti vaimistumismateriaaliin oli vuotta nuorempaa tavaraa. Se oli kaikkien meidän koululaisten yhteinen "yritys" rakennusalalla, jota on ihanaa muistella viellä vanhanakin, kun rakennusaika on käymässä vähiin!

Satoi, vettä, lumi oli useina päivinä märkää, mutta näytti kirkastuvan yöksi? Heräsi meillä vanhoilla ajatus leikkiä lapsuutta, (toteutimme raamatun kehoitusta "tulla lapsenmieliseksi") tekemällä lumilyhty. Tuumasta toimeen. Niin me kaksi vanhusta kyhäsimme lyhtyä, joka oli jo lähes "huipennusta" valmis, kun Mikan perhe saapui "harjannostajaisiin". Pikku-

tytöt Petrastina ja Pinja isänsä kanssa saattoivat työn valmiiksi. Punainen pöytäkynttilä vain sisälle palamaan ja näyttämään valoaan pimenevään yöhön. Valoa näkyin aina yöhön kello kolmeen asti, kunnes liekinlämpö leudon sään kanssa sulattivat lyhdyn rakennelman hauraaksi ja tuotapikaa oli "lapsuudenhaave" romahtanut ja liekki sammunut. Jos kohta lapsuudenhaave kestäikin kassassa vain muutaman tunnin, se palveli tarkoitustaan kiitettävästi. Sillä lasten rakentamia lumilyhtyjä on syntynyt useita jälkeensä. Perinne on "siirretty" aina neljanteen polveen asti. Kustannuksena kynttilän hinta, mutta muu olikin jo hyötyliikuntaa raittiissa ulkoilmassa. Tähän tarkoitukseen tämä talvi tarjoaa runsaastikin ilmaista materiaaliakin. Valaiskoon lyhtymme vanhoille muistoille, toivoo

Aino Koppi Noormarkku.

Maanpalautus käynnissä

Aluepalautus ry. on aloittanut palautuksen välitavoitteena rajan takaisten suomalaistilojen takaisinanomisen oikeille omistajilleen. Anomiseen ei sisälly vuokra- tai otostarjouksia, vaan presidentti Putinille ja duumalle osoitetuissa hakemuksissa pyydetään palauttamaan maaomaisuus veloituksetta kansainvälisten sopimuksen mukaisesti. Maita on anottu takaisin jo lähes 10 000 hehtaarin verran.

Suomalaiset kansalaisjärjestöt ovat vaatineet Neuvostoliiton kaatumisesta saakka Suomen pakkoluovuttamien alueiden välitöntä palautusta Venäjän hallusta takaisin Suomelle. Näitä alueita on Karjalan li-säksi Petsamossa, Kuusamos-

sa ja Sallassa.

Metsäyhtiöiden tulisi selvittää ennen ostoaikeitaan maan suomalaisomistajat ja neuvotella heidän kanssaan asiasta. Valtaosa maarekisteriasiakirjoista säilytetään Mikkelin maakunta-arkistossa.

Maan suomalaisomistajasukujen kanssa tulisi sopia metsien käytöstä nyt ja rajojen palautuksen jälkeen.

Lisäksi suomalaisyhtiöiden aikeisiin sisältyy moneen kertaan maksetun maan moraali. Alueen hävitykset suoritti Neuvostoliitto sekä sodan että rauhan päivinä. Suomi maksoi Neuvostoliitolle tuhotyöstä sotakorvaukset, joten yhtiöllä on ostoaikeissaan jälleen maksun paikka, vaikka suomalais-

maa on jo aiheettomasti moneen kertaan maksettu Neuvostoliitolle ja Venäjälle.

Suomalaisten metsäyhtiöiden ongelmana ovat myös puukuljetukset, jotka on järjestelmällisesti pyritty sieppaamaan suomalaisilta kuljetusyhtiöltä venäläisille. Tätä vastaan suomalaiset kuljetusalan järjestöt ovat taistelleet ilman metsäyhtiöiden tukea ja Suomen ulkoministeriön tuki on ollut näennäistä. Vain liikenneministeriö on ollut suomalaiskuljettajien oikeuksien puolustajana.

Vanhan sanonnan mukaan rahalla ei ole isänmaata. Suomalaiset metsäyhtiöt joutuvat nyt Karjalan metsissä ratkaisemaan omalta osaltaan tämän sanonnan paikkansa pitävyyden. Suomalaiseen yrittysmaailmaan on pyritty viime aikoina luomaan eettisiä sääntöjä. Metsäyhtiöt joutuvat eettisiin ja oikeudellisiin ongelmiin ryhtyessään hankkimaan suomalaismaata Karjalasta.

vitsee mm. 5 hoitajaa ja hengityskoneen.

Eniten järkyttää Eveliina Lappalaisen, murhanneen; asianajajan puheet "Murha ei ollut raaka, eikä uhri tuntenut erittäin tuskallista kuolemaa jne." Ilmeellistä sanoilla kikkailua,kyllä kirjanoppineet osaa. Ja rahalla saa mitä haluaa, oikeudesta ei niin väliä. Tulee mieleen "Pitäs tehrä jottain."

Maailma on täynnään epäkohtia ja yleensä niistä saa kärsiä heikot. Koirienkikka-roista jaksetaan kirjoitella yleisönosastoilla. No, nehan voi tarttua nuoren ja hyvin koulutetunkin kengän pohjaan.

Taitaa olla vallalla tunne, ettei voi mitään tälle maaliman menolle. Vaikka sanotaan runossa Jaakko Ilkka "Ei oikeutta maassa saa ken itse sitä ei hanki." Hyvä ohje mutta liian vaikea.

Kiitos Reino Pajulle hienosta kirjoituksesta ja vastaus ensimmäiseen kysymykseen. Evakkosukupolvella on täydellinen frustraatio. Eikä syytä.

Karjalan suomalaistiloja anottu takaisin jo 184

Aluepalautus ry. on lähettänyt kahdeksannen Karjalan suomalaistilojen takaisinanomuserän Kremlin presidentti Vladimir Putinille ja duumalle. Tähän mennessä tiloja on anottu takaisin 184 kappaletta. Niiden pinta-ala yhteensä on noin 10 000 hehtaaria.

Tällä kerralla tiloja anottiin takaisin Korpiselän Ägläjärveltä, Kurkijoen Kuuppalasta, Raudun Poikelasta ja Orjan-saaresta, Ruskealan Vahvajärveltä ja Ruiselästä, Räisälän Lammasmäestä ja Timoskalasta, Hiitolan Mustolasta, Antrean Taurunkylästä, Hein-

Suomen ulkopoliittinen johto kutsuttiin Venäjän lähetystöön

Helsingissä Porthanian salissa järjestettiin maanantai-iltana 23. helmikuuta illalla Tshetshenian tilannetta käsitellyt yleisötilaisuus, jota Venäjän suurlähetystön edustaja oli paheksunut etukäteen.

Tshetshenia-tilaisuuteen oli kutsuttu myös Suomen ulkopoliittisen johdon edustajia. Ennakkoon tilaisuuteen lupautui vain ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja Kimmo Kiljunen. Ulkoministeriön virkamiesjohto ilmoitti olevansa estynyt osallistumaan Tshetshenia-tilaisuuteen, koska oli lupautunut muualle.

Samana päivänä kuin Tshetshenia-tilaisuus, järjestettiin Suomessa Venäjän sotavainajien muistotilaisuus. Venäjän mukaan Suomessa on kaikkiaan 130 heidän sotavainajiensa hautapaikkaa ja niissä lepää 100 000 sotavainajaa, joista osa kuoli taisteiluissa ja osa sotavankileireissä.

Päivän aikana Venäjän suurlähetystön edustajat laskivat kukkia Suomessa olevien sotavainajiensa haudoille. Venäjän tietotoimistojen mukaan heidän mukanaan oli myös Suomi-Venäjä -seuran aktivisteja.

Venäjän Suomen suurlähe-

joen Kääntymästä, Salmin Miinalasta ja Kuolemajärven Järvenpäästä.

Tilojen anojat ovat Leppävirralta, Forssasta, Siurosta, Paavolasta, Nakkilasta, Espoosta, Janakkalasta, Pusulasta, Keravalta, Raumalta, Suommenniemeltä ja Lahdesta.

Kaikki tähänastiset erät on vastaanotettu Kremlissä, niistä on saapunut Venäjän presidentin ja duuman kanslioiden vahvistukset. Seuraavaa hakuerää kootaan parhaillaan.

Lasse Koskinen
Aluepalautus ry.

tystöön oli järjestetty vainajien päivän johdosta iltatilaisuus, johon oli kutsuttu myös Suomen ulkopoliittista johtoa ja alan virkamiehiä. Tilaisuus oli saman aikaisesti kuin Helsingissä järjestettävä Tshetshenia-yleisötilaisuus.

Venäjän ilmoittamat sotavainajiensa luvut Suomessa pitävät osittain paikkaansa. Jos yksittäiset lentokoneiden alasaampumisetkin otetaan huomioon, niin muistamispaikkoja on enemmän. Lisäksi kaatuneita puna-armeijalaisia ei ole sataatuhatta Suomen nykyalueella, mutta nelinkertainen määrä, kun otetaan huomioon Suomen pakkoluovuttamat alueet.

Osa teloitettujen desanttien hautapaikoista ei myöskään ole tarkkaan tiedossa. Lahdes-sa kahden teloitetun virolais-syntyisen desantin hauta on jäänyt seurakunnan hautausmaan laajennuksen alle. Osa virolaisista liittyi desanteiksi päästäkseen Suomeen, mutta heitä kohdeltiin kiinni saataessa kuin puna-armeijan täysdesantteja.

Suomi muistaa omia sotavainajiaan muun muassa 2. heinäkuuta Viipurin maalaiskunnan Tali-lhantalassa, jossa järjestetään silloin näiden ratskaisutaistelujen muistotilaisuus. Paikalle odotetaan tuhansittain suomalaisia.

Viitaten 27.2. lehden numerossa olleeseen etusivun juttuun Olavi Punnasta:

Tervehdys Kurkijoen poika!

Hyviä jatkoja oloneuvospäivillesi musiikki ym harrastustesi parissa. musiikki ja laulu antavat voimaa ja uskoa myöskin Karjalan takaisinpalautuksen asiassa:

Et ole voinut järin paljon henkilökohtaisia muistoja Tervusta itsellesi tallioida, koska olet syntynyt juuri Talvisodan kynnyksellä. Et Sinä pysty mielipiteilläsi kolhimaan meidän syksyllä 1939 6-12-vuotiaitten tunteja ja käsityksiä kenelle Karjala kuuluu jo alkuperäiskansojen ja ihmisoi-keuskäsitteidenkin perusteella. Vertauksesi "Karjalan palautuksen haullamisesta " on kyllä kuin " Puskaryssä eli pensasneuvostoliitoisella " (vertaa Tuntemattomassa sotilaassa).

Sinun 1. "Suomi ei tarvitse peltomaata lisää." Entäpä jos entisten laillisten omistajien jälkeläiset haluaisivat viljellä tai vaikka vuokrata kunnostetut pellot suomalaisille vuokraviljelijöille. Nykyinen Piitari imaisisi esim. Kannaksen liikenevän elintarviketuotannon jo pelkästään edullisten logistiikkakustannusten takia.

2. Karjalan metsät: Kyllä metsät yhtälaillla kuuluisi palauttaa entisille omistajille tai heidän jälkeläisilleen. Se olisi heidän asiansa kenelle he myisivät hakkuunsa. Käsitksesi valuuttakysymyksestä US-dollari/euro on sanomalehdistä luettava. Kumpi tahansa valuttua tai vaikka rupla voidaan tulevaisuudessa devalvoida tai revalvoida Suomelle edulliseksi. Sitten Karjalan nykyinen kaiken aikaa vähenevä väestö: Siellä on Stalinin pakkosiirtämiä hunteja, valkovenäläisiä ym. vähemmistökansallisuuk-sia. Lisäksi valtion virkamiehiä ja kesäasukkaina uusrikaita. Oliko Länsi-Saksan suurella pojalla vaikeuksia saada DDR aikanaan tyhjenty-mään miehittäjistä Gribstshovin kanssa vahvistetulla sopi-

Mahdollisuudet Karjalan palautukselle

Palaute Mauri Rastaalle 6.2.04 Kurkijokelainen-lehdessä olleeseen kirjoitukseen.

Mauri Rastas kiitos teille monista kirjoituksista internet palstoilla, suoraan sanoen historiikista, mahtavasta lukupaketista, kirjoituksista, joita olet monien vuosien aikana tehnyt. Harakoille palautus asiassa ei mielestäni ole mennyt tipppaakaan, tai jos niin on, sitä ei ainakaan kannata murehtia, se menee ainakin harakoille.

Tehokkain tapa korjata ihmisoikeusrikkomukset eripuolilla maailmaa on nostaa selvä esimerkkitapaus esille ja korjata se. Tällainen on Neuvostoliiton hyökkäys Suomeen, massamurhat, Suomen alueiden ryöstöt ja muut sodan seuraukset. YK:n edeltäjä Kansainliitto tuomitsi nämä Stalinin rikokset.

Saamattomuutta ja lähellä rikollisuutta valtiovaltamme ja valtamedia on osoittanut, pitämällä piilossa palautusasiaan liittyviä tosiasioita. Esimerkiksi ja etenkin sitä, että USA ei ole hyväksynyt niin sanotun Molotov-Ribbentrop sopimuksen lisäpöytäkirjan perusteella Stalinin vetämiä maamme rajoja.

Tuon asian perusteella Baltian maat saivat tukea ja itenäisyytensä takaisin miltei ”läpihuutojuttuna”. Suomi olisi päässyt tuohon kelkkaan mukaan, jos maamme poliittinen johto olisi asian älynnyt ja ollut riittävän rohkea. Sitä on muuten ehkä tarpeetonta toistaa, mutta kun vanha Brezneviläinen rautaesirippu vaikuttaa olevan huippu politiikkojemme omantunnon ympärillä. Vapaan hengen tuotteita tässä asiassa heidän tupeistaan ja kirjoituksissaan ei ole näkynyt.

Nyt on pakko edetä pitemmän kaavan mukaan ja painottaa palautusasiaa ennen kaikkea ihmisoikeusasiana. Tämä kuitenkin ehkä tulevaisuudessa voidaan nähdä yleisesti siunauksena ja Suomen tehtävänä. Kehityksen myötä hyvä voittaa pahan. Tähän kannattaa uskoa.

Palautuksen taloudellinen edullisuus venäläisille voidaan varmasti todistaa, kun siihen todella ryhdytään. Venäläisten kiinnostus aluepalautuksiin lisääntyy, kun osaamme käyttää hyödyksi EU:n mahdollisuuksia. Lopetamme vastikkeettoman rahan ja tavaran viennin

Venäjälle. Tiukasti vaadimme sitä noudattamaan hyvää moraalial ja kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia.

Henkilöt Venäjän johdossa vaihtuvat, niin kuin muissakin maissa. Maailma järjestäytyy kehityksen myötä. Oikeusvaltion periaatteet vähitellen toteutuvat valtioiden välillä, niin kuin ihmistenkin välillä oikeusvaltiossa. Otollinen tilaisuus aluepalautukseen neuvotteluteitse tulee, kunhan siihen kunnolla valmistaudutaan. Valmistautuminen alkaa ja on jo alkanut ruohonjuurisalla.

Olen varma, että Suomessa on paljon ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita ihmisoikeusasioista. Esimerkiksi ihmisoikeusjärjestö Amnesty International Suomen osastossa on yli 10 000 jäsentä. Meidän tulisi osata tuoda tämä suomalaisten suuri ihmisoikeusasia oikealla tavalla suomalaisten tajuntaan. On varmaa, että asialla on maailman laajuiusta hyötyä. Se tuo sivistyneitä käytöstapoja ja kansainvälisten ryöstömurhien tilalle.

Ihmisoikeusjärjestöissä on todettu, että paha haitta ihmisoikeuskehitykselle on rankaisemattomuus. Rankaise-

johtolauseita, joista olen tehnyt banderollit: 1. Suomen ja Venäjän yhteinen kehitystie on Stalinin rikosten korjaaminen. 2. Suomi kokonaiseksi, ihminen kokonaiseksi, Suomessa, Venäjällä ja muuallakin.

Nämä ovat mielestäni sellaisia ystävällisiä tasapuolisia hyviä ydinajatuksia, jotka tulee levittää.

Tuon ensimmäisen johtolauseen banderolli esiintyi ensimmäistä kertaa Kurkijokelaisten 57. päiväjuhlilla 26-27.7.2003 Loimaan Hirvihoivin pihan aidassa.

Kyselin silloin pihalla ihmiltä: “Mitä pidätte tuosta banderollin tekstistä?” Yleensä kommentit olivat myönteisiä, mutta epäileviä.Eräs rouva sanoi asiantilaa hyvin kuvaavasti: “Tuo on suomalaisten toiveajattelua”.

Toiveajattelu on hyvää varsinkin unelmointi. Kun on unelmoitu tarpeeksi ja todettu, mikä on hyvää ja toivottavaa meille kaikille, kannattaa tehdä päätös. Toimin tuon unelmain hyväksi. Energia tulee silloin käytettyä oikein. Siinä ohessa karjalainen kulttuuri ja perinne säilyvät tuleville sukupolville.

Raimo Kivellä Espoo

muksella. Me maksoimme 300 milj. dollaria sotakorvauksia ja Neuvostoliiton seurannainen Venäjä on meille pystyssä yli 1.3 miljoonaa euroa. Eivät-kä Suomen valtiolta siirtokarjalaisten saamat korvaukset pakkohuutokauppahintoja parempia olleet.

Mainitset myöskin mahdolliset vuokraus- tai ostomahdollisuudet.

Ne ovat vuosien päässä, sillä Venäjän duuma kamppailee vasta siinä vaiheessa että Venäjän kansalaisella ja venäläisellä osaksi Venäjän valtion omistamalla firmalla olisi osto tai vuokraoikeus Venäjän valtion omistamaan kiinteistöön tai maa- tai metsäpohjaan. Vasta sen jälkeen ovat vuorossa ensin yksityisten venäläisten firmojen vastaavat oikeudet. Sitten kun em lainsäädäntö on virallinen, tulee ulkomaisten yritysten ja yksityishenkilöiden vuokraus - ja osto-oikeudet vuoroon duumassa. Silti Venäjä on kiinnostunut saamaan tuloja muustakin kuin öljyn - ja maakaasun viennistä päätellen heidän halustaan myydä esim- sähköenergiaa ja jopa vuokrata 200 000 ha metsää ulkomaille puutavarayhtiöille Moskovan pohjoispuolella.

Karjalaa, Suomen lahden saaria, Sallan aluetta, Petsamoa ja Kalastajasaarentoa vastaavia pakkomiehitettyjä alueita on maailma täynnä kuten Japanin Kurillit, Viron Setumaa, Unkarin Transsilvaania, Liettuan Kaliningrad jne. Kaikkialla ihmiset ovat alkaneet ajattelemaan omilla aivoillaan realiteettien mukaan eivätkä pelkästään tunteillaan ja haaveillaan.

Ainoa ohjeeni Sinulle on : Ryhdy vanhanajan Kurkijoen pojaksi ja opettele itse paistamaan piiraita, ne kun taatusti maistuvat paremmilta kuin leipomoiden " teollisuusvalmisteis!

Aurinkoista kevättä Sinulle ja suvullesi

Sortavalan sissi

Ryöstömaa ei ole ryöstäjän kotimaa

Kurkijokelaisessa 27.2 Olavi Punnan ajatukset olivat kuin Mauno Koiviston suusta. Väkinin tulee ajatus, että nyt on äänessä isänmaan vihollinen.

Suomella on tarpeeksi maata? Venäjällä sitä ei näy olevan? Maa, joka vuosisatoja on harjoittanut ryöstöpolitiikkaa, ei saa kenenkään rehellisen ihmisen sympatiaa.

Vai että rakkaudella se livana meijän maita viljelee? Isäni pelot, jotka ennen tuottivat niin runsaat ruis ja vehnäsadot, ovat miltei luonnontilassa. Jotain siinä yritetään, mutta vuosi vuodelta tilanne käy huonommaksi. Entiset rehevät apilapellot ovat surkeaa katseltavaa. Se vain ihmetyttää, että leipäviljää ei näy missään kasvavan. Sekin vähä, mitä siellä kasvaa, korjataan milloin muistetaan. Humalatilassa työnteko ei oikein onnistu. Tätä olemme olleet todistamassa omilla maillamme kävellessä.

Vielä surkuttelet siellä olevien kohtaloa? Olen aina sanonut, että Uraliin asti on tilaa. Karjala ryöstettiin kukoistavana, pitäisikö meidän sitä porukkaa elättää? Suomalaiset han näköjään ovat alkaneet maksaa uutta sotakorvausta, entinen taisi olla liian pieni? Olisin valmis vaihtamaan Turun seudun Karjalaan, mitenkäs sitten suu pannaan?

Käiken kaikkiaan, Venäjä ei tarvitse niin tärkeää Suomen osaa, mutta on nöyryyttävää luopua ryöstösaalista.

Kalervo Korhonen Espoo

Karjala ennen historiaa

Kurkijoki ja Hiitola näyttävästi esillä Karjalan esihistorian suurteoksessa

Antrean, Salmin, Säkkijärven ja Kurkijoen kivikautiset eläinveistokset.

Kuva: Museovirasto

sestä viljanviljelystä vuoden 600 jKr. tienoilta ja Hiitolasta jo pari sataa vuotta aiemmin.

Uusia tutkimuksia, uutta tietoa

Kirjan ensimmäisessä arkeologisessa artikkelissa kuvaa dosentti Pirjo Uino Karjalan muinaistutkimuksen 150-vuotisen historian. Tieteelliset kenttätutkimukset aloitettiin jo 1800-luvun jälkipuolella ja toiseen maailmansotaan saakka tutkimus oli vireää. Sotien jälkeen seurasi neuvostoarkeologian vaisu ja poliittisesti värittynyt kausi. Luovutetun alueen muinaistutkimus alkoi elpyä vasta 1970-luvulla ja suomalaisia on voinut olla mukana taas 1980-luvun lopulta alkaen.

Viime vuosina tutkimuksia on tehty useammankin suomalaisryhmän voimin -yhteistyössä venäläisten kanssa. Näiden 1990-luvun ja 2000-luvun ensimmäisten kesien tutkimusten hedelmiä on kirjassa paljon. Karjalan synty -kirjan artikkeleihin on siis saatu mukaan aiivan uusinkin tutkimustieto.

Teoksen kirjoittajat suhtautuvat optimistisesti myös tulevaisuuteen: uusia löytöjä on Viipurin läänistä odotettavissa hyvin runsaasti, mikäli tutkimuksia voidaan jatkaa. Ainaakin toistaiseksi näyttääkin siltä, että myös suomalaiset tutkimukset jatkuvat alueella aktiivisina: jollei uutta käännettä huonompaan tapahdu, ei tämä teos vielä ole luovutetun Karjalan suomalaistutkimuksen lopputilinpäätös. Tutkittavaa riittää, sillä varmasti vain murto-osa Karjalan muinaisjäännöksistä on tiedossa.

Kivikaudesta eteenpäin

Karjalan synty -kirjan esihistorian kuvaus etenee aikajärjestyksessä kohti nykyaikaa. Tohtori Matti Huurre kuvaa elävästi ja perusteellisesti elämää vuosituhansia kestäneellä kivikaudella (n. 8000 eKr.-1800 eKr.). Artikkelit paikkaa huomattavan aukon, sillä Karjalan esihistorian vanhin periodi on viimeaikaisissa julkaisuissa jäänyt suhteellisen vähälle huomiolle.

Huurteen artikkelista käy esimerkiksi ilmi, että osa Suo-

men kaikkein vanhimmista löydöistä on juuri luovutetulta alueelta, tunnetuimpana edustajanaan Antreasta löytynyt kalaverkko, jolla on nykytiedon mukaan ikää yli kymmentuhatta vuotta. Asutus asetui jo varhain Laatokan rannoille ja Vuoksen varsille eli paikoille, joissa on viihdytty sittemminkin.

Seuraavaksi dosentti Mika Lavento esittelee pronssi- ja varhaismetallikauden (n. 1800 eKr.-300 jKr.) -ajanajakson joka on esihistoriamme ongelmallisimpia: tänä aikana löydöt nimittäin harvenevat silmiin pistävästi. Lavennon mukaan tämä on tulkittava myös väestön vähenemiseksi; kyseessä saattaa olla jopa jonkin asteinen asutuskatkos. Nykytutkimuksen perusteella yleiskuva kuitenkin on, että Karjalassa on asutus jatkunut välillä kokonaan häviämättä kivikaudelta aina vuoteen 1944.

Toinen vähälöytöinen ja siksi pulmallinen kausi on keskiautakausi (n. 300-800 jKr.), jota käsittelee Pirjo Unon toinen artikkeli. Uino vastaa myös viikinkiajan (n. 800-1100 jKr.) käsittelystä sekä on osallistunut Karjalan runsaslöytöistä ja kuulua ristiretkiaikaa (n. 1100-1300 jKr.) käsittelevän luvun laatimiseen yhdessä dos. Aleksandr Saksan ja dos. Markus Hiekkasen kanssa.

Kohti historiaa

Juuri ristiretkiaika oli karjalaisen kulttuurin todellista kukoistuskautta, jonka vauraus ilmenee etenkin hautalöydöissä runsaine esineistöineen. Läätkäuden asutus ulottui Laatokan koko länsirannikolle Sortavalan seudulta Suvannon rannoille ja oli hyvin elinvoimaista juuri Hiitolan-Kurkijoen seudulla.

Karjalan esihistoriallisen ajan katsotaan päättyvän noin vuoteen 1300 jKr. Samoihin aikoihin alue nousee kirjoitetun historian lehdille, eli niin sanottu historiallinen aika alkaa. Kirjallisia lähteitä alueen elämästä on kuitenkin äärimmäisen niukasti vielä 1500-luvulle asti.

Ristiretkiajan osuuden kirjoittajista luo Markus Hiekkanen myös katsauksen Viipurin läänin alueen siirtymisestä

keskiaikaan (n. 1300-1500 jKr). Kirjaa ei siis ole päätetty esihistoriallisen ajan loppuun, vaan Hiekkanen yhdistää uudesta näkökulmasta arkeologista ja historiallista tietoa ja rakentaa siltaa ristiretkiajasta keskiajalle. Uusia näkemyksiä esitetään esimerkiksi sekä itäisen että läntisen maallisen ja kirkollisen hallinnon leviämisestä Karjalaan.

Värikkäitä tietoiskuja

Laajempien artikkeleiden joukkoon ovat lyhyitä tietoiskuja laatineet jo mainittujen kirjoittajien lisäksi eri alojen tutkijat Tapio Koistinen, Terttu Lempiäinen, Pirkko Sihvo, J.-P. Taavitsainen, Juha Leskinen ja Janne Saarikivi. Tietoiskut käsittelevät esimerkiksi kaivauksissa löytyneitä kasvinjäänteitä, Karjalan muinaislinnoja, Karjala-sanan historiaa ja merkitystä, muinaispukuja sekä Sakari Pälsin viimeistä kaivausta Kannaksella kesällä 1944, vihollisen tulituksen alla.

Lyhyehköet katsaukset ovat pirstaviä ja puolustavat ehdottomasti paikkaansa myös informatiivisen sisältönsä ansiosta. Useista aiheista olisi lukenut pidempäänkin.

Lisäksi kirjan alussa on professori Hannes Sihvon tärkeä, käsitteitä selventävä, johdanto otsikolla Mitä on Karjala? Mikä on Viipurin lääni? Päälukujen jäljessä on vielä Pirjo Unon laatima kunnittainen luettelo luovutetun Karjalan muinaisjäännöksistä, arkeologisista tutkimuksista ja löydöistä.

Näyttävä kuvateos

Karjalan synnyn ulkoasu on kokonaisuutena poikkeuksellisen komea ja näyttävä. Muutamien pienten esineiden kuvia on paisutettu kovin suuriksi, jolloin jo tekninen tarkkuuskin on jäänyt huonoksi. Vastaavasti monia laadukkaita ja poikkeuksellisen hienoja maisemakuvia joutuu tihrustamaan turhan pieninä.

Julkaisussa on hyvin runsaasti hienoja värikuvia mm. esinelöydöistä -kuvista osa on ennen julkaisemattomia ja suuri osa entisiä julkaisuja selvästi parempilaatuisia. Karjalan synnyllä onkin kiistatta

myös kuvateoksen luonne. Tämä tietenkin nostaa teoksen arvoa aihetta vähemmänkin tuntevan lukijan silmissä -ja vaikkapa lahjakirjana.

Teoksessa irrotettavana liitteenä oleva Viipurin läänin suomalaisaikainen kartta on erinomainen oivallus: se on mainio apu kirjan kuvaamien kohteiden paikallistamisessa ja alueen yleiskuvan muodostamisessa. Samoin paikannimihakemisto lisää kirjan käytettävyyttä entisestään. Karjalan synty on siis myös oiva hakteus.

Muinaisuus tuhoutumisvaarassa

Kirjassa on myös selkäpiitä karmivia kuviasia viime vuosina maankäytössä tuhoutuista tai suorastaan ryöstetyistä rautakauden muinaisjäännöksistä. Järkyttävän on kuvin todistettu ja ilmeisesti ikuisiksi ajoiksi menetetty Räisälän Rammansaaren rosvoaalis: haudoista vuonna 1998 ryöstetty aineisto, johon kuului lukuisia ristiretkiaikaisia pronssikoruja, on päätynyt moskovalaiselle keräilyjälle.

Tiättävästi myös Kurkijoen seudulla liikkuu epämääräisiä aarteensijöitä. Venäjän muinaisjäännösten suojelulainsäädäntö on heikko, joten pahan tekijät saavat valitettavasti puuhailla varsin rauhassa.

Tutkimuksella ei olisi varaa yhdenkään muinaisjäännöksen menetykseen, niin pienelle aineistolle perustuu kaikki se, mitä me esihistorian vuosituhansista tiedämme. Koska kirjallisia lähteitä ei kyseiseltä ajalta ole, voi yksittäinenkin löytö, jopa irrallinen esine, täydentää huomattavasti kuvaamme Karjalan muinaisuudesta.

Keskusalueet Kurkijoki ja Hiitola

Tässäkin Karjalan kulttuurihistoriaa käsittelevässä kirjassa nousee Hiitolan-Kurkijoen alue vahvasti esille, olihan esihistoriallinen asutus näillä alueilla kautta aikojen hyvin elinvoimaista. Teoksessa todetaankin, että seutu muodosti yhden Muinais-Karjalan keskusalueista. Kurkijoelta käsitellään yksityiskohtaisemmin mm. Villapekon saaren arvoituksellisia rautakautisia kirveslöytöjä sekä Kuuppalan ja Lopotin runsaita löytöjä. Hiitolasta esille nousee useasti mm. Kilpolansaari. Monet kirjoittajista ovat tehneet seudulla omia kenttätutkimuksia.

Alueen merkitys näkyy myös vaikkapa siinä, että Kurkijoen ja Hiitolan kyliä mainitaan 1300- ja 1400-luvuille ajoittuvissa tuohelle kirjoituissa kirjeissä, joita on löytynyt Novgorodin kaupungin kaivauksissa. Kirjassa on myös runsaasti komeita kuvia Kurkijoen-Hiitolan seudulta löytyneistä esineistä sekä pitäjien maisemista.

Karjalan synty on hieno perusteos, joka ansaitsee ehdottomasti paikan kaikkien karjalaisten ja Karjalasta kiinnostuneiden kirjahyllystä.

Ville Laakso
vilaakso@utu.fi

Kirjoittaja on arkeologi, tällä hetkellä Turun yliopiston palveluksessa; suku on Kurkijoen Riekkalasta.

Vonkale laulaa rakkaudesta Seppoon

Vonkale on laulaja-lauluntekijä Ilona Korhosen ja kanteleensoittaja Pauliina Kauhasen duo, joka laulaa kansanmusiikkivaikutteisia popiskelmia naisen elämästä ja miehistä. Vonkaleen esikoislevy on ristitty hellän humoristisen Seppo-laulun mukaan: minä rakastan sinua seppo / aina hamaan hautaani asti / ja jos oksanreikiä elämänpuu / tiellemme heittelee / niin ne paikataan / kitillä kärsimysten.

Miksi omaperäistä kantelepoppia esittävät nuoret naiset laulavat Seposta?

"Sepossa on minusta jotain syvästi humoristista, mutta silti suomalaiskansallisen jähmeää lökäpökösy- ja kumiteräsaapasmiehekkyyttä", lauluntekijä Ilona Korhonen sanoo.

Sepon lisäksi Vonkale laulaa naisena olemisesta, lemmen keväistä, kiihkeästi saunovasta Herrä Perttilästä, mosambikalaisesta liskosta ja hullusta naisesta ullakolla.

Vonkaleen kappaleet syntyvät leikkien ajatuksilla, sanoilla, rytmillä, puheella, Ilona

kuva lauluntekoon. "Vapaus luikauttaa juuri sellainen laulu kuin minua haluttaa, synnyttää kappaleeni."

Vonkale esittää laulunsa naisäänellä ja 5-36 -kielisten kanteleiden sekä huuliharpun säestyksellä.

Vonkaleen Seppo-levyä saa mm. Suomen Kansanmusiikkiliitosta (levyn jakelija).

Roimamusikista, www.ilonakorhonen.comista, Digeliuksesta, ja hyvin varustelluista levykaupoista.

Vuonna 1999 perustettu Vonkale on esiintynyt kaikenlaisissa tilaisuuksissa eri puolilla Suomea ja ulkomailla Japanissa asti.

Ilona Korhonen (1972) on muusikko, laulaja, tutkija, opettaja ja tuore kansanmusiikin maisteri. Tällä hetkellä häntä työllistävät omien sävellys- ja sanoitusprojektien lisäksi runolaulututkimusprojekti Suomen Kirjallisuuden Seurassa sekä laulajan ja muusikon työt eri yhtyeissä ja tuotannoissa. Ilona on ollut mu-

kana muun muassa Suomen Kansallisopperan, Ääniteateri Iki-Turson ja Koko-teatterin produktionissa ja kotimaan lisäksi hän on esiintynyt mm. Japanissa, Hong Kongissa, Egyptissä, Islannissa, Ukrainassa ja Tsekin tasavallassa. Tällä hetkellä hän toimii kaiken kukkuraksi Vantaan kamarikuoron taiteellisenä johtajana.

Ilona asuu muusikkomiehensä kanssa Pukkilan Kanteleen kylässä itäisellä Uudella maalla. Ilonan isovanhemmat olivat Kurkijoelta.

Pauliina Kauhanen (s. 1976) on vasta valmistunut

kansanmusiikin maisteri, opettaja ja kantelisti. Hän on esiintynyt uransa aikana Vonkaleen lisäksi muun muassa mestaripelimanni Toivo Alaspään yhtyeessä, irlantilaisen musiikin yhtyeessä Mulletissa, Rautaneidot-kantelettriassa sekä lukuisissa muissa kokoonpanoissa. Pauliina on konsertoinut soolona ja eri yhtyeiden jäsenenä muun muassa Ruotsissa, Saksassa, Yhdysvalloissa, Ukrainassa, Kreikassa ja Japanissa. Tällä hetkellä Pauliina toimii kanteletaiteilijan työnsä ohella linjaajotajana Ala-Könni-opistossa Kaus-tisella.

Karjalan hengellinen anti Aiheena Turussa

Turussa 13-14.3 järjestettävien Karjalan Liiton hengellisten päivien aiheena on Karjalan henkinen anti. Aihetta valotetaan päivän eri tilaisuuksissa monipuolisesti, pohdittuna mm. äitien ja isien antaman henkisen perinnön merkitystä.

Hengellisten päivien juhlatuomikunta toivottaa karjalaiset ja muut Karjalan hengellisestä perinteestä kiinnostuneet tervetulleeksi Varsinais-Suomeen. Päiviä on valmisteltu ekumeenisessa hengessä, sillä

yhteistyö kahden kansankirkon välillä on vuosikymmenien mittainen. Karjalan kansan ydinkohtalot tulevat esille päivien teeman kautta. Se on erityisen tärkeää tänä vuonna, kun jatkosodan päättymisestä tulee kuluneeksi 60 vuotta. Hengellisillä päivillä jokainen voi pysähtyä miettimään sitä Karjalan henkistä antia, jota itse kukin on elämänsä varrella saanut.

Avajaisjuhlan ohjelma koostuu musiikista, jota esittävät

mm. kanttori-urkuri Pauli Pietiläinen ja Turun Sotaveteraanilaulajat Pekka Salmisen johdolla. Tervehdyspuheen pitää maanviljelysneuvos Eeri Hyrkkö. Tervehdyksensä esittävät tuomiorovasti Rauno Heikola ja Nikean metropoliitta Johannes.

Sunnuntai päiväjuhlassa tervehdykset esittävät mm. Turun kaupunki, Suomen Evankelisluterilainen kirkko ja Suomen Ortodoksinen arkkipiispakunta. lisäksi kuullaan

piispa Manuilin tervehdys Karjalan hiippakunnasta. Juhlapuheen pitää professori Paa-vo Liski, Karjalan Liiton puheenvuoron esittää toiminnanjohtaja Hannu Kilpeläinen. Tilaisuus päättyy ikonin ja pergamenttikäärön luovuttamiseen seuraaville juhla järjestäjille a matkaan siunaamiseen.

Päivien aikaan luterilaisella seurakuntatalolla Eerikinkatu 3 on esillä Unto Komosen Karjalan kirkot-pienoismallinäyttely ja Turun Ortodoksisella seurakuntasalilla matkapappi Vesa-Pekka Takalan Karjalan luostarit - valokuvanäyttely.

Hengelliset päivät järjestävät Varsinais-Suomen Karjalaisseurojen piiri, Turun evankelisluterilainen ja ortodoksinen seurakunta ja Karjalan Liitto.

Tarjoukset voimassa: perjantaina 5.3.2004

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18

Ruokakauppa Sinun makuusi

FRISCO VIRVOITUS-JUOMAT
1,5 l 3/talous **0.89** PLO sis.pantit (0,32 L)

TAATUSTI SUOMALAISTA

Naudan pala-paisti **5.90** kg Porsaan pala-paisti **4.90** kg

MEREN HERKUT

Norjan lohifile **5.99** kg Jokisen eväät kokon. katkaravut **2.99** 500 g (5,98 kg)

TUORETORILTA

Suomalainen kurkku **2.90** kg

Alko 762 2062 **nonstop parturi** 040-765 7028 **Naisellista muotia -Loimaa-** 762 2848

Kahvila 762 4432 **LOP-Kultapiste** 763 2150 **Oigatar** 762 1413 **Ritvan ja Olin Eines-keltiö** 763 68520

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Jodi.	6. Suruvaipalla
2. Pujo.	7. Ilta-Sanomien.
3. Savonlinnaan.	8. Irma Seikkula
4. Pyhä Patrick.	9. Vääksyn kanava
5. Suupohja	10. Koirjärvi.

MUISTA!

Lahjaksi

KURKIJOKI-KIRJAT VIIRIT JA VAAKUNAT

Karjala-myymä

Erikoisliike Karjalasta ja karjalaisuudesta kiinnostuneille

Helsingin myymälä, Kasarmikatu 16

Kauppakatu 41, 53100 Lappeenranta
• Puh. (05) 541 4650, fax (05) 541 4651
• sähköposti: karjaja@myymala.inet.fi
• www.karjala-myymala.fi

LOIMAAN VIIALAN KONDITORIA-KAHVIO

Kauppalankatu 2, puh. 763 2001
Avoinna: Ma - pe 8.30-17

KOULULUOKAT / SEURAT

Ansaitkaa 700 €

Myymällä ilman riskiä helposti myytäviä tuotteitamme!

Soittakaa 010-850 47 90

KOTISEUTUMATKAT KURKIJOEELLE

31.5.-3.6.2004 ja 15-18.7.2004

270 Eur./hlö/PH + var.maksu 5 Eur.

Hinta sis.: Maj. hot. Vierasmaja H2, puolihoit., kuljetus, viis., vak.

Kysy myös muita matkojamme, ryhmille paikkoja myös muille lähtöpäiville.

MAITKÄÄ!
Puh. (02) 4865 880

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. 7622 950, Oikokatu 3
Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

Asianajaja

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN
Varatuomari

Julkisen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

Varatuomari Jari Heikman
varatuomari Sanna Metsäranta
oik.yo Tiina Tähtinen

Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan Aluesairaala

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921 luotettavaa ja yksilöllistä palvelua

LOIMAAN KIVI

PUHELIN (02) 760 511

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547